

Minder geld weggooien

Aanpak voor een lagere afvalstoffenheffing

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
2.	Opbouw van de afvalstoffenheffing	4
3.	Meer hergebruik	5
4.	Verhoogde doelmatigheid van afvalinzameling	7
5.	Voorstellen	9

1. Inleiding

Rotterdammers betalen een hoog bedrag aan afvalstoffenheffing. In 2013 bedraagt dit bedrag € 339,90 per huishouden. In 2014 zal dit bedrag verder stijgen naar € 378,60. Tien jaar geleden, in 2003, was dit nog € 208,44. Een stijging dus van 82%. Het behoeft geen betoog dat deze heffing fors drukt op de portemonnee van de Rotterdammers.

De stijging van de afvalstoffenheffing is voor een belangrijk deel ingegeven door het streven naar volledige kostendekkendheid. Alle kosten die te maken hebben met afvalinzameling en –verwerking worden uiteindelijk gedekt door de opbrengsten van de afvalstoffenheffing. De VVD is een groot voorstander van de kostendekkende afvalstoffenheffing; het geeft immers invulling aan het principe dat ‘de vervuiler betaalt’. Tegelijk ligt hier een belangrijke opdracht voor de gemeente om de kosten beperkt te houden. Er is sprake van een monopolie van de gemeente, bewoners kunnen niet kiezen voor een andere manier van afval verwerken.

De VVD vindt dat de kosten van afvalinzameling en –verwerking omlaag kunnen in Rotterdam. De ROTEB verzorgt in onze stad de afvalinzameling, waarna het vuilnis in de afvalovens van AVR/Van Gansewinkel wordt verbrand. Door slimme samenwerkingsverbanden te zoeken met marktpartijen, door meer inkomsten te genereren door hergebruik van afval en door minder afval te verbranden moet het mogelijk zijn om de kosten voor de gemeente te drukken. Dat leidt dan automatisch tot een lagere afvalstoffenheffing voor de Rotterdammers.

De discussie over de toerekening van kwijtscheldingslasten aan het tarief voor afvalstoffenheffing blijft in deze notitie buiten beschouwing. Dit is een aparte discussie waar al eerder een motie over is aangenomen door de gemeenteraad. Dat een andere financiering van de kwijtschelding tot een fors lagere afvalstoffenheffing voor Rotterdammers zou leiden, mag bekend worden verondersteld. Deze notitie gaat over de wijze van afvalinzameling en verwerking en de mogelijkheden die er zijn om dit tegen lagere kosten te doen.

Belangrijk bijkomend effect van de voorstellen van de VVD is dat er minder afval verbrand hoeft te worden en dat er meer afval hergebruikt wordt. Het verbeteren van het milieu gaat dus hand in hand met lagere lokale lasten.

2. Opbouw van de afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing bestaat uit diverse elementen. Hieronder staat een overzicht van de vaste kosten die hier van belang zijn. Het betreft de kosten volgens de begroting 2012.

<i>Kostenpost</i>	<i>Omschrijving</i>	<i>Kosten per jaar</i>
Personeel	Medewerkers van de ROTEB zoals straatvegers, vuilnismannen en management	19.500.000
Verwerking	Met name de kosten van verbranding door AVR/Van Gansewinkel à € 100 per ton	22.600.000
Transport	Kosten van transport zoals benzine	8.800.000
Kapitaalslasten	Afschrijving van het wagenpark	7.700.000
Belastinginning	Kosten van de belastingdienst voor het opleggen en innen van de ASH	1.100.000
Huisvesting	Milieuparken en Roteb	4.600.000
Onderhoud	Onderhoud en reparatie van vuilwagens, containers etc.	2.800.000
Overhead	De toegerekende kosten van staf en ondersteunende functies zoals P&O, Inkoop, etc.	4.900.000
Veegkosten	25% van de kosten van straatvegen worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing	11.000.000
Kwijtschelding	Huishoudens met een inkomen tot bijstandsniveau betalen geen ASH. Dit wordt opgebracht door de andere Rotterdammers die wel betalen.	12.900.000
BTW-compensatiefonds	Toegerekende omzetbelasting	8.500.000
Overige kosten		2.400.000
TOTAAL		106.800.000

Tegenover de kosten van afvalinzameling en –verwerking staan beperkte baten van € 4 miljoen per jaar. Dit betreft onder andere de verkopen in de Piekfijn-winkels. De netto lasten die worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing bedragen dus € 102,8 miljoen.

Als de kosten worden beperkt en de baten worden verhoogd kan de afvalstoffenheffing omlaag. In de volgende paragrafen wordt aangegeven welke mogelijkheden de VVD hiertoe ziet.

3. Meer hergebruik

Rotterdam scoort niet goed op het punt van hergebruik van afval. Glas, papier en textiel worden apart ingezameld. Voor glas gaat dit vrij goed maar Rotterdammers gooien gemiddeld het grootste deel van hun papier en textiel bij het restafval. GFT-afval en kunststof worden in Rotterdam niet apart ingezameld. Er verdwijnt dus nog heel veel direct in de afvalovens.

Elke ton afval die de oven in gaat, kost de gemeente ongeveer 100 euro. Elke ton afval die er niet in gaat, kost dat niet. Hoe minder afval er in verdwijnt, hoe beter dus. Dit kan bereikt worden door meer herbruikbaar afval uit de afvalstroom te halen. Voor een deel gebeurt dit al bij de verwerking. Zo wordt blik met behulp van magneten gescheiden zodat het hergebruikt kan worden. Dat kan met veel andere soorten afval niet. Wat de VVD betreft zijn per afvalsoort maatregelen nodig.

Papier

Het apart inzamelen van papier levert weinig geld op. De kiloprijs is meestal net voldoende om de kosten van de aparte inzameling en verwerking te dekken. Toch loont het de moeite om meer apart in te zamelen. De besparing op de verbranding is het belangrijkste voordeel. Die zet extra aan: papier in huisvuil neemt vaak vocht op en is daardoor extra zwaar. Om meer te kunnen hergebruiken, zijn twee zaken nodig:

- Bewustwording bij en aansporing van Rotterdammers om het apart in te zamelen
- Meer papierbakken. Er zijn nog te veel containerplaatsen zonder papierbak. Op veel andere plekken zitten de papierbakken vaak vol, zelfs als de bakken voor restafval nog ruimte hebben.

Glas

Hoewel Rotterdam goed scoort in Nederland op het recyclen van glas, kan het altijd beter. De communicatie om bewoners te overtuigen van het nut van aparte inzameling kan gericht en moet meer plaatsvinden bij de afvalcontainers zelf.

Textiel

Het inzamelen van textiel wordt overgelaten aan goede doelen die hiervoor containers plaatsen. Het aantal containers is echter beperkt en veel Rotterdammers weten ze niet te vinden. Meer mogelijkheden om gebruikte kleding en ander textiel af te danken zijn wenselijk.

GFT

Het organische groente-, fruit- en tuinafval wordt in Rotterdam, in tegenstelling tot de meeste andere gemeenten, niet apart ingezameld. GFT-afval bestaat voor een groot deel uit water en is daardoor relatief zwaar. Dit verdwijnt de verbrandingsoven in. In feite verbrandt de gemeente water voor 100 euro per kubieke meter. Dit is zonde.

Het apart inzamelen van GFT-afval is niet zonder problemen. Het kan na enkele dagen gaan stinken, zeker in de zomer, het kan ongedierte aantrekken en veel huishoudens hebben niet of nauwelijks ruimte voor een aparte GFT-bak. Toch is het zinvol om te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor aparte inzameling. De VVD beveelt de volgende zaken aan:

- Onderzoek in welke wijken van Rotterdam wel GFT ingezameld kan worden, net als in veel andere delen van Nederland
- Onderzoek hoe in de stadswijken waar bewoners geen klike's kwijt kunnen op andere manieren GFT apart ingezameld kan worden.

Plastic

Een groot deel van het verpakkingsmateriaal bestaat uit kunststoffen. Dit materiaal is goed herbruikbaar. Het is ook waardevol. De meeste gemeenten hebben inmiddels aparte inzameling hiervan georganiseerd. Rotterdam is een van de weinige steden die er tot nu toe voor kiest om niet apart in te zamelen. Veel bewoners geven aan daar wel toe bereid te zijn als er goede mogelijkheden voor worden gecreëerd. Rotterdam laat op dit punt veel geld liggen. Niet alleen gaat het plastic de oven in tegen 100 euro per ton aan verwerkingskosten. In het verpakkingenconvenant dat recent is afgesloten tussen Rijk, gemeenten en verpakkingsindustrie is een forse vergoeding afgesproken voor herbruikbaar plastic. Deze bedraagt, als de ingezamelde kwaliteit voldoende is, 430 euro per ton. Dat betekent een positief saldo van 530 euro per ton ingezameld en herbruikbaar plastic! Deze opbrengst zou als baat toegerekend kunnen worden aan de afvalstoffenheffing, waarmee deze flink lager kan worden.

De gemeente Rotterdam lijkt in te zetten op nascheiding: bij de afvalverwerking moet het plastic dan uit het huisvuil gefilterd worden, waarna het alsnog gerecycled kan worden. Hier zijn echter ook bezwaren tegen:

- Er is nog geen scheidingsinstallatie in de buurt van Rotterdam. De ontwikkeling ervan zal nog enkele jaren duren en zal bovendien duur zijn. Het is zeer de vraag of de industrie hierin voldoende wil investeren omdat het rendement naar verwachting beperkt is.
- De kwaliteit van het achteraf gescheiden plastic is laag. Kunststof dat in het huisvuil heeft gezeten is nat (door het GFT) en plakt aan andere materialen.
- Plastic is er in vele soorten. Na scheiding moet het nog gesorteerd worden in verschillende soorten plastic, alvorens het kan worden hergebruikt. Voor dit sorteren bestaan sorteersinstallaties, waaronder een bij Heijplaat. Een proef in die installatie met nagescheiden Rotterdams plasticafval heeft aangetoond dat het rendement van de installatie substantieel lager werd en dat de installatie sterk vervuilde door de viezigheid die met het Rotterdamse plastic binnen kwam. De exploitanten van sorteersinstallaties geven aan dat zij niet zitten te wachten op het verwerken van nagescheiden kunststofafval.

Net als bij GFT-afval geldt dat Rotterdam niet heel veel anders is dan de meeste andere gemeenten in Nederland. Apart inzamelen van plastic is zelfs makkelijker dan GFT: bewoners hebben geen aparte kliko nodig. Een aparte bak bij de (ondergrondse) containers kan voldoende zijn. De aanbeveling luidt dan ook:

- Zamel kunststof apart in door Rotterdammers de mogelijkheid te bieden om hun plastic afval net als glas en papier apart weg te brengen.
- Onderzoek hoe op de bestaande containerlocaties een aparte bak voor plastic kan worden geplaatst, desnoods door splitsing van bestaande bakken met een tussenschot.

De Plastic Heroes campagne is succesvol om bewoners bewust te maken van de noodzaak om plastic apart in te zamelen. Het ligt voor de hand om bij de introductie van gescheiden inzameling van plastic in Rotterdam aan te sluiten bij deze campagne en gebruik te maken van de vele kennis, voorbeelden en leerpunten die hier al uit voort zijn gekomen.

4. Verhoogde doelmatigheid van afvalinzameling

De ROTEB is een modern afvalinzamelingsbedrijf. De afgelopen jaren zijn er grote stappen gezet om de dienstverlening te verbeteren en om de kosten te beperken. Rotterdam vraagt, net als elke grote stad, om gedegen kennis van routes, piekmomenten in het aanbod van afval op diverse locaties, gedrag van bewoners in verschillende wijken etc. De ROTEB beschikt over dit soort kennis. Het is van groot belang om dit vast te houden.

Tegelijk lijken er nog steeds aanzienlijke mogelijkheden te zijn voor verdere verbetering van de bedrijfsvoering en het beperken van de kosten. In Nederland zijn er diverse voorbeelden van kostenverlagingen onder gelijktijdige verbetering van de dienstverlening, door de inzet van gespecialiseerde marktpartijen. Diverse gemeenten hebben de afgelopen jaren de afvalinzameling geheel of gedeeltelijk uitbesteed om de kosten te verlagen. Vooral kleinere gemeenten hebben gekozen voor volledige uitbesteding. Grote steden kiezen daar in het algemeen niet voor. Arnhem is de grootste gemeente die wel volledig heeft uitbesteed, in dit geval aan SITA.

Voor de vergelijking met Rotterdam zijn twee voorbeelden interessant. Zowel Den Haag als Eindhoven heeft gekozen voor een publiek-private samenwerking. Beide samenwerkingsverbanden hebben geleid tot kostenbesparingen. In beide steden is de afvalstoffenheffing volledig kostendekkend en toch lager dan in Rotterdam. De inzet van marktpartijen in de afvalinzameling is dus zinvol om de lokale lasten te beperken.

Den Haag

De gemeente Den Haag heeft zo'n tien jaar samen met Van Gansewinkel¹ het bedrijf Haagse Milieu Service (HMS) opgericht. HMS is eigendom van de gemeente Den Haag. Dat betekent dat de gemeente Den Haag de regie voert. Van Gansewinkel verzorgt het management van HMS. HMS voert de daadwerkelijke inzameling van afval uit. De gemeentelijke ambtenaren van de Haagse afvaldienst zijn bij de oprichting overgegaan naar HMS.

Door te kiezen voor deze constructie behoudt de gemeente de regie, maar is de uitvoering op managementniveau overgebracht naar Van Gansewinkel. Dit werkt als volgt: de gemeente stelt jaarlijks een bedrag beschikbaar voor de inzameling van afval. Van Gansewinkel moet ervoor zorgen dat de inzameling goed verloopt. Als HMS beneden het bedrag dat de gemeente beschikbaar stelt uitkomt, dan maken ze winst. Mocht dit niet het geval zijn, dan maakt Van Gansewinkel verlies.

Het voordeel hiervan is dat een private partij altijd op zoek zal gaan naar efficiëntere manieren om de inzameling van afval te regelen. Deze prikkel is minder aanwezig bij een gemeentelijke dienst. Wanneer er immers sprake is van een overschrijding van financiën, zal de gemeente gewoon extra moeten betalen. Concrete resultaten bestaan onder andere uit een forse verlaging van het ziekteverzuim en vermindering van de overhead. Daarnaast zijn flinke verbeteringen bereikt in de rijroutes van de vuilniswagens. De totale kosten van afvalinzameling zijn hierdoor gedaald.

De afvalstoffenheffing voor 2013 bedraagt:

- eenpersoonshuishouden € 236,28
- tweepersoonshuishouden € 265,68
- drie- en meerpersoonshuishouden € 290,64

Ondanks differentiatie naar omvang van het huishouden is de afvalstoffenheffing voor alle Hagenaars dus lager dan voor Rotterdammers.

---

¹ Op dat moment geen Van Gansewinkel, maar AVR.

Eindhoven

In de gemeente Eindhoven is de afvalinzameling op een andere wijze geregeld. Hier is de gemeente samen met de gemeenten Geldrop – Mierlo en Valkenswaard en Van Gansewinkel een gemeenschappelijke regeling aangegaan, genaamd Cure. Dit houdt in dat de drie gemeenten en Van Gansewinkel gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de inzameling van afval. Cure zorgt hier voor de inzameling van afval.

Ook deze werkwijze levert voordelen op. De gemeenten betalen een bedrag, en voor dit bedrag moet Cure de gevraagde diensten leveren. Een mogelijk overschot van het bedrag is voor Van Gansewinkel. Indien er echter verlies wordt gemaakt, gaat dit ook hier ten koste van Van Gansewinkel.

Nadeel aan deze werkwijze is dat alle vier de partijen deel uitmaken van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Omdat dit als ongewenst wordt beschouwd, treedt Van Gansewinkel binnenkort waarschijnlijk uit het bestuur. Vanaf dat moment voeren alleen nog de gemeenten de regie.

De afvalstoffenheffing voor 2013 bedraagt:

- eenpersoonshuishouden € 189,-
- tweepersoonshuishouden € 226,-
- driepersoonshuishouden € 263,-
- vier- en meerpersoonshuishouden € 314,-

Net als in Den Haag geldt dat voor alle huishoudens de afvalstoffenheffing in Eindhoven lager is dan in Rotterdam.

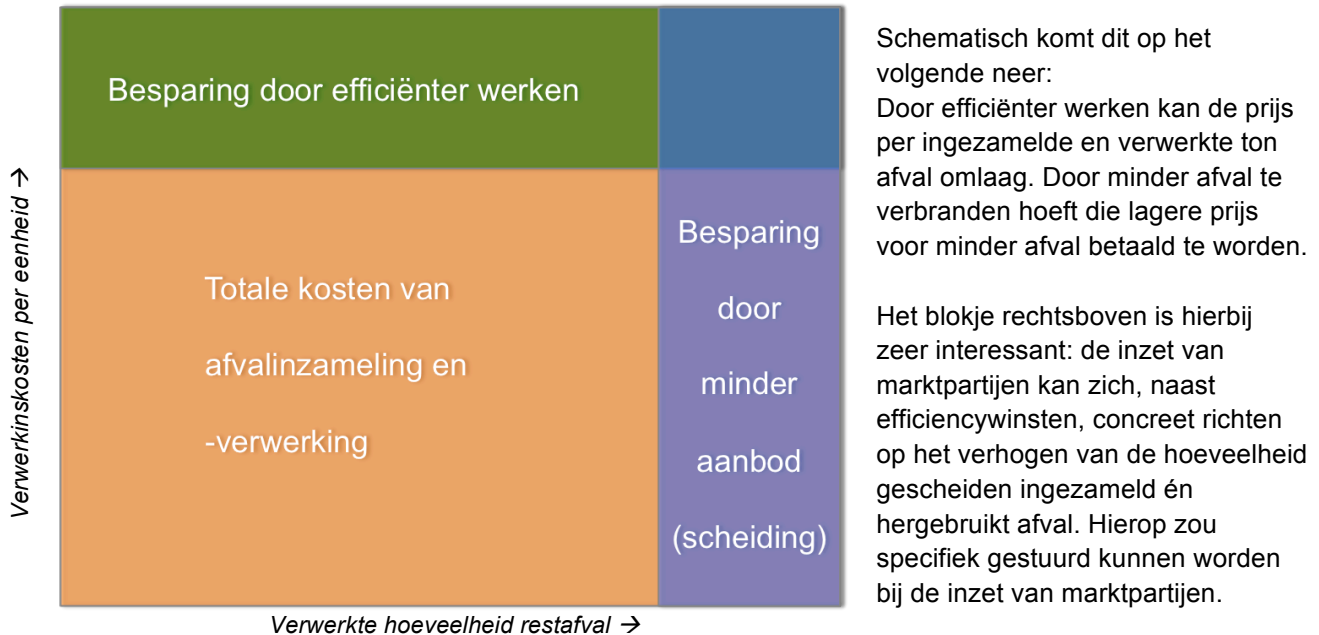
Deze voorbeelden laten zien dat het mogelijk is om de kosten beperkt te houden dankzij de inzet van marktpartijen. Daarnaast laat het ook zien dat marktpartijen goed in staat zijn om invulling te geven aan de specifieke dienstverlening die grote steden vragen in wijken met uiteenlopende eigenschappen.

De VVD Rotterdam pleit niet voor een volledige uitbesteding van de afvalinzameling in Rotterdam. De markt lijkt vooralsnog niet geïnteresseerd in het volledig overnemen van deze dienstverlening. Evenmin wil de VVD de ROTEB geheel verkopen. Wel pleiten we voor een grondig onderzoek naar publiek-private samenwerking tussen ROTEB en één of meerdere marktpartijen. ROTEB en de marktpartij(en) kunnen elkaar dan versterken door ieder hun eigen sterke punten in te brengen. Dit moet vervolgens leiden tot een verlaging van de kosten van de afvalinzameling.

5. Voorstellen

De VVD vraagt om twee zaken. Ten eerste efficiënter werken door de inzet van kennis, kunde en van externe partijen en door het aanbrengen van marktprikkels in de afvalketen. Ten tweede het beperken van de hoeveelheid restafval door meer te scheiden en te hergebruiken. Het effect van beide strategieën is dat de kosten van afvalinzameling en –verwerking dalen en dat de afvalstoffenheffing omlaag kan.

Dit vertaalt zich in de volgende concrete voorstellen van de VVD Rotterdam:

1. Verminder de hoeveelheid afval die in de verbrandingsoven verdwijnt door meer afvalscheiding aan de bron. Gebruik de vermindering van de verwerkingskosten en de opbrengsten van herbruikbaar materiaal om de afvalstoffenheffing te verlagen.
  - a. Verbeter de inzameling van papier door op meer plekken papierbakken te plaatsen.
  - b. Zamel meer textiel in door inzamelaars op meer plekken containers te laten plaatsen.
  - c. Haal GFT-afval apart op, te beginnen met de wijken waar dit eenvoudig te implementeren is; onderzoek parallel hoe aparte inzameling in de andere stadswijken mogelijk is.
  - d. Kies voor bronscheiding van plastic afval. Zorg daartoe voor aparte afvalcontainers voor plastic op de locaties waar nu al containers voor restafval staan.
  - e. Verbeter de communicatie om bewoners te stimuleren hun afval te scheiden door goedkope en zichtbare campagnes. Het voorbeeld van 06-parkeren, waarbij de communicatie op de parkeerautomaten zelf staat, kan daarbij tot voorbeeld dienen.
2. Ga samenwerking met marktpartijen aan om met behulp van elkaars sterke punten efficiënter te werken en specifiek de hoeveelheid restafval te beperken en hergebruik te vergroten. Gebruik daarbij de kennis en ervaring van marktpartijen op het gebied van bronscheiding.

De VVD vraagt het college om deze punten uit te werken en voorstellen aan de gemeenteraad voor te leggen, inclusief de daarmee te behalen besparingen en de gevolgen voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.

VVD Gemeenteraadsfractie Rotterdam

Coolsingel 40
Kamer 4
Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

T: 010 – 267 25 46
E: fractie@vvdrotterdam.nl
W: www.vvdrotterdam.nl

Rotterdam, maart 2013
Jan-Willem Verheij en Arjen van der Lugt